

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Vietējo pašvaldību referendumu likums

I nodaļa

Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likuma mērķis ir veicināt vietējās pašvaldības iedzīvotāju līdzdalību vietējās nozīmes jautājumu lemlēmšanā.

2. pants. Likums nosaka jautājumus, par kuriem var ierosināt un rīkot vietējās pašvaldības referendumu (turpmāk — pašvaldības referendums), pašvaldības referenduma finansēšanas avotu, kā arī kārtību, kādā ierosināms un rīkojams pašvaldības referendums un paziņojami tā rezultāti.

3. pants. (1) Pašvaldības referendumu sagatavo un vada attiecīgās pašvaldības vēlēšanu komisija (turpmāk — vēlēšanu komisija).

(2) Centrālā vēlēšanu komisija, ja nepieciešams, sniedz vēlēšanu komisijai un Valsts reģionālās attīstības aģentūrai metodisku palīdzību pašvaldības referenduma sagatavošanā un vadīšanā.

(3) Pašvaldības dome (turpmāk — dome) un vēlēšanu komisija šajā likumā minētos lēmumus un sēdes protokola izrakstus paziņo, publicējot vietējā laikrakstā vai bezmaksas izdevumā, ievietojot pašvaldības tīmekļvietnē, kā arī izliekot redzamā vietā domes ēkā, pilsētu un pagastu pārvaldēs, pašvaldības centrālās administrācijas un tās struktūrvienību telpās (turpmāk — publiski paziņo), ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(4) Valsts pārvaldes iestādes pārziņā esošajā tīmekļvietnē aģitējošu informāciju par pašvaldības referendumu ievietot aizliegts.

(5) Izdevumus, kas saistīti ar pašvaldības referenduma sagatavošanu un norisi, sedz no pašvaldības budžeta. Izdevumus elektroniskai parakstu vākšanai par pašvaldības referenduma ierosināšanu, elektroniskai balsošanai, vēlētāju reģistram, Elektroniskajam tiešsaistes vēlētāju reģistram, Fizisko personu reģistram un citām informācijas sistēmām sedz no valsts budžeta. Finansējumu parakstu vākšanai par pašvaldības referenduma ierosināšanu nodrošina personas, kas organizē parakstu vākšanu, izņemot

finansējumu elektroniskai parakstu vākšanai vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.gov.lv (turpmāk — portāls www.latvija.lv) un parakstu vākšanas sistēmai.

(6) Pašvaldības referendumu var rīkot vienlaikus ar Saeimas, Eiropas Parlamenta vai domes vēlēšanām, kā arī vienlaikus ar tautas nobalsošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

4. pants. (1) Parakstu vākšana pašvaldības referenduma ierosināšanai notiek vienlaikus klātienē un elektroniski. Parakstīties par pašvaldības referenduma ierosināšanu var vienu reizi un vienā veidā — vai nu klātienē, vai elektroniski. Elektroniskai parakstu vākšanai izmanto vietējo pašvaldību referendumu parakstu vākšanas elektronisko pakalpojumu (turpmāk — e-pakalpojums) portālā www.latvija.lv.

(2) E-pakalpojuma pārzinis ir Centrālā vēlēšanu komisija (turpmāk — e-pakalpojuma pārzinis), bet turētājs — Valsts reģionālās attīstības aģentūra (turpmāk — e-pakalpojuma turētājs).

(3) Balsošana pašvaldības referendumā notiek klātienē pašvaldības vēlēšanu iecirkņos, un iepriekšējā balsošana notiek elektroniski. Iepriekšējai balsošanai izmanto iepriekšējās balsošanas e-pakalpojumu (turpmāk — balsošanas e-pakalpojums). Balsošanas e-pakalpojuma pārzinis ir Valsts reģionālās attīstības aģentūra.

(4) Šā likuma II nodaļā noteiktā pašvaldības referenduma ierosināšanas kārtība attiecināma arī uz šā likuma IV nodaļā minēto pašvaldības referenduma ierosināšanu elektroniski, ciktāl IV nodaļā nav noteikts citādi.

(5) Ministru kabinets nosaka minimālās drošības un tehniskās prasības elektroniskai parakstu vākšanai par pašvaldības referenduma ierosināšanu.

(6) Ja šajā likumā noteiktās informācijas sistēmas vai elektroniskie pakalpojumi vai to daļas nav pieejamas vai to darbībā ir saskatāms apdraudējums, kas var ietekmēt parakstu vākšanas pašvaldības referenduma ierosināšanai vai balsošanas par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu rezultātus, Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā:

1) šā likuma 11. panta pirmajā daļā minētie parakstu apliecinātāji reģistrē parakstišanos manuāli, neizmantojot Centrālās vēlēšanu komisijas parakstu vākšanas tiešsaistes sistēmu;

2) balsošana par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu notiek reģistrācijas aploksnēs, un šādā gadījumā nenotiek elektroniskā balsošana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. un 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024. Sk. pārejas noteikumu 2. un 4. punktu)

5. pants. Pašvaldības referendumu var rīkot par:

1) pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju vai tās grozījumiem;

2) domes lēmumu, ar kuru pašvaldība ierosinājusi jaunbūves — publiskas ēkas vai objekta, kuram saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4. panta pirmās daļas 1. punktu piemērojama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra — būvniecību;

3) domes atlaišanu.

6. pants. (1) Pašvaldības referendumu par pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju vai tās grozījumiem var ierosināt divu mēnešu laikā pēc to apstiprināšanas.

(2) Pašvaldības referendumu par domes lēmumu, ar kuru pašvaldība ierosinājusi šā likuma 5. panta 2. punktā minētā objekta būvniecību, var ierosināt mēneša laikā pēc attiecīgā domes lēmuma publicēšanas pašvaldības tīmekļvietnē.

(3) Pašvaldības referendumu par domes atlaišanu nevar ierosināt gadu pēc domes sanāksšanas un gadu pirms domes pilnvaru beigām.

II nodaļa

Pašvaldības referenduma ierosināšana klātienē

7. pants. (1) Tiesības piedalīties parakstu vākšanā pašvaldības referenduma ierosināšanai ir Latvijas pilsonim un Eiropas Savienības pilsonim, kurš nav Latvijas pilsonis, bet ir reģistrēts Fizisko personu reģistrā, ja viņš atbilst visām šādām pazīmēm:

1) ir sasniedzis 18 gadu vecumu;

2) viņa dzīvesvieta ir reģistrēta attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā, vai viņam attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā pieder likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts nekustamais īpašums.

(2) Tiesības piedalīties pašvaldības referendumā ir personai, kura dienā, kad pieņemts šā likuma 13. panta otrajā vai sestajā daļā minētais lēmums par pašvaldības referenduma rīkošanu, atbilst šā panta pirmās daļas prasībām un par kuru balsošanas brīdī ziņas ir iekļautas Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā (turpmāk — balsotājs).

(3) Pašvaldības referendumu var ierosināt dome, ja par to nobalso vismaz divas trešdaļas no domes deputātu kopskaita.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

8. pants. (1) Iedzīvotāji pašvaldības referendumu var ierosināt par šādiem jautājumiem:

1) par šā likuma 5. panta 1. un 2. punktā minētajiem jautājumiem — galvaspilsētā Rīgā ne mazāk kā 10 procentu, pārējās pašvaldībās ne mazāk kā 15 procentu no to iedzīvotāju skaita, kuri pēdējās domes vēlēšanās vēlēšanu dienā bija iekļauti attiecīgā vēlēšanu apgabala vēlētāju sarakstos;

2) par šā likuma 5. panta 3. punktā minēto jautājumu — ne mazāk kā 30 procentu no to iedzīvotāju skaita, kuri pēdējās domes vēlēšanās vēlēšanu dienā bija iekļauti attiecīgā vēlēšanu apgabala vēlētāju sarakstos.

(2) Pašvaldības referendumu par domes atlaišanu nevar ierosināt dome.

9. pants. Dome pašvaldības referendumu ierosina ar domes lēmumu, kurā norāda jautājumu, par kuru notiks pašvaldības referendums. Dome lēmumu iesniedz vēlēšanu komisijai, un vēlēšanu komisija nosaka datumu, kurā rīkojams pašvaldības referendums.

10. pants. (1) Iesniegumu par pašvaldības referenduma ierosināšanu ir tiesīga iesniegt persona, kas iesnieguma iesniegšanas brīdī atbilst šā likuma 7. panta pirmās daļas prasībām. Iesniegumā norāda:

1) jautājumu (5. pants), par kuru tiek ierosināts pašvaldības referendums;

2) pamatojumu nepieciešamībai rīkot pašvaldības referendumu par attiecīgo jautājumu;

3) ziņas par iesnieguma iesniedzēju — vārds, uzvārds, personas kods.

(2) Pašvaldība, izmantojot sasaisti ar Fizisko personu reģistru un Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu, pārbauda iesniedzēja atbilstību šā likuma 7. panta pirmās daļas prasībām.

(3) Ja iesniegumu iesniedz vairāki iesniedzēji, tad šajā likumā paredzētie lēmumi, kas iesniedzējam paziņojami saskaņā ar Paziņošanas likumu, tiek paziņoti pirmajiem trim iesniedzējiem, kuri parakstījuši iesniegumu, vai ne vairāk kā trim citiem iesniegumā norādītajiem tā iesniedzējiem.

(4) Pašvaldība 15 dienu laikā pēc tam, kad beidzies šā likuma 6. panta pirmajā vai otrajā daļā minētais termiņš, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) lēmumu, ka par attiecīgo jautājumu var ierosināt pašvaldības referendumu;

2) lēmumu, ka par attiecīgo jautājumu nevar ierosināt pašvaldības referendumu, ja nav ievērotas šā likuma 5. vai 6. pantā vai šā panta pirmajā daļā noteiktās prasības.

(5) Ja pašvaldība pieņēmusi šā panta ceturtās daļas 1. punktā minēto lēmumu, tā lēmumā nosaka:

1) referenduma ierosināšanai nepieciešamo balsu skaitu (8. panta pirmā daļa);

2) referendumā uzdodamā jautājuma formulējumu. Jautājumu formulē tā, lai atbilde uz šo jautājumu būtu "par" vai "pret".

(6) Pašvaldība attiecīgo šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu triju darbdienu laikā paziņo iesnieguma iesniedzējam vai iesniedzējiem (šā panta trešā daļa), bet šā panta ceturtās daļas 1. punktā minēto lēmumu — arī e-pakalpojuma turētājam, izmantojot e-pakalpojuma turētāja tīmekļvietnē publicēto veidlapu.

(7) Iesnieguma iesniedzējs vai iesniedzēji (šā panta trešā daļa), kuriem paziņots šā panta ceturtās daļas 2. punktā minētais pašvaldības lēmums, to

var apstrīdēt domē. Domes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā.

(8) Ja pašvaldība pieņēmusi lēmumu, ka par attiecīgo jautājumu var ierosināt pašvaldības referendumu, balsotājs ir tiesīgs uzsākt parakstu vākšanu pašvaldības referenduma ierosināšanai. Parakstu vākšana sākas pēc šā likuma 25. pantā minētā paziņojuma publicēšanas dienas un ilgst 30 dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. likumu, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

11. pants. (1) Parakstu vākšanu klātienē organizē iesniedzējs, kurš saskaņā ar šā likuma 10. panta pirmo daļu iesniedzis iesniegumu. Katram parakstam ne agrāk kā 30 dienas pirms parakstu vākšanas beigām jābūt apliecinātam pie zvērināta notāra, dzīvesvietas deklarēšanas vietā pašvaldībā, bāriņtiesā, kura veic notariālas darbības, vai novadā pie pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāja. Parakstu apliecinātāji reģistrē parakstišanos Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā Valsts reģionālās attīstības aģentūras parakstu vākšanas sistēmā.

(2) Ja savākts pašvaldības referenduma ierosināšanai nepieciešamais parakstu skaits, iesniedzējs triju darbdienu laikā pēc parakstu vākšanas beigām iesniedz vēlēšanu komisijai iesniegumu par pašvaldības referenduma rīkošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

12. pants. Dome aptur tāda lēmuma virzību, ar kuru pašvaldība ierosinājusi šā likuma 5. panta 2. punktā minētā objekta būvniecību, līdz:

1) šā likuma 6. panta otrajā daļā minētā termiņa beigām, ja noteiktajā termiņā pašvaldības referendums nav ierosināts;

2) dienai, kad noslēdzies administratīvais process par šā likuma 10. panta ceturtās daļas 2. punktā vai 13. panta trešajā daļā minēto lēmumu;

3) pašvaldības referenduma rezultātu paziņošanai.

13. pants. (1) Vēlēšanu komisija ne vēlāk kā 20 darbdienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par pašvaldības referenduma rīkošanu vai par atteikumu rīkot pašvaldības referendumu. Pirms lēmuma pieņemšanas vēlēšanu komisija:

1) izmantojot sasaisti ar Fizisko personu reģistru un Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu, pārbauda, vai persona ir tiesīga parakstīties par pašvaldības referenduma ierosināšanu, un svītro no saraksta personas, kurām nav tiesību parakstīties par pašvaldības referenduma ierosināšanu;

2) salīdzinot klātienē parakstījušos personu sarakstu ar elektroniski parakstījušos personu sarakstu un Fizisko personu reģistrā iekļauto informāciju, pārbauda, vai personas par pašvaldības referenduma ierosināšanu nav parakstījušās vairākkārt. Ja tiek konstatēts, ka viena un tā pati persona ir parakstījusies gan klātienē, gan elektroniski, atstāj spēkā klātienē veikto parakstu;

3) saskaita parakstus.

(2) Ja iesniegums atbilst šā likuma 8. panta pirmās daļas un 11. panta pirmās un otrās daļas prasībām, vēlēšanu komisija pieņem lēmumu par pašvaldības referenduma rīkošanu un nosaka datumu, kurā notiks pašvaldības referendums. Pašvaldības referendums notiek ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc tam, kad pieņemts lēmums par tā rīkošanu.

(3) Ja iesniegums neatbilst šā likuma 8. panta pirmās daļas vai 11. panta pirmās un otrās daļas prasībām, vēlēšanu komisija pieņem lēmumu par atteikumu rīkot pašvaldības referendumu.

(4) Ja pēc tam, kad publiski paziņots vēlēšanu komisijas lēmums par pašvaldības referenduma rīkošanu, bet ne vēlāk kā 20 darbdienas pirms pašvaldības referenduma norises dienas vēlēšanu komisija ir saņēmusi iesniegumu par referenduma rīkošanu par citu šā likuma 5. pantā minēto jautājumu, ierosinātie pašvaldības referendumi rīkojami vienā dienā, ja ir iespējams ievērot šā panta otrajā daļā norādīto termiņu. Tiesības piedalīties pašvaldības referendumos, kurus rīko vienā dienā, ir personām, kuras dienā, kad vēlēšanu komisija pieņēmusi lēmumu par referendumu rīkošanu vienā

dienā, atbilst šā likuma 7. panta pirmās daļas prasībām un ir reģistrētas Elektroniskajā tiešsaistes vēlēšanu reģistrā.

(5) Vēlēšanu komisija ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no šā panta otrajā vai trešajā daļā minētā lēmuma pieņemšanas dienas informē par to domi un saskaņā ar Paziņošanas likumu paziņo to iesnieguma iesniedzējam vai iesniedzējiem (10. panta trešā daļa).

(6) Iesnieguma iesniedzējs vai iesniedzēji (10. panta trešā daļa) ir tiesīgi vēlēšanu komisijas lēmumu apstrīdēt domē piecu darbdienu laikā no attiecīgā lēmuma paziņošanas dienas. Dome ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no dienas, kad saņēmusi iesniegumu par vēlēšanu komisijas lēmuma apstrīdēšanu, to izskata un pieņem lēmumu rīkot pašvaldības referendumu vai atstāt negrozītu vēlēšanu komisijas lēmumu. Lēmumu par pašvaldības referenduma rīkošanu dome iesniedz vēlēšanu komisijai. Lēmumu, ar kuru vēlēšanu komisijas lēmums atstāts negrozīts, dome paziņo iesnieguma iesniedzējam vai iesniedzējiem (10. panta trešā daļa) saskaņā ar Paziņošanas likumu.

(7) Iesnieguma iesniedzējs vai iesniedzēji (10. panta trešā daļa) šā panta sestajā daļā minēto domes lēmumu piecu darbdienu laikā var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. un 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

14. pants. (1) Vēlēšanu komisija šā likuma 9. pantā un 13. panta otrajā un sestajā daļā minēto lēmumu par pašvaldības referenduma rīkošanu vai šā likuma 13. panta trešajā daļā minēto lēmumu par atteikumu rīkot pašvaldības referendumu publiski paziņo 10 darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

(2) Paziņojumā par pašvaldības referenduma rīkošanu norāda:

1) jautājumu, par kuru notiks pašvaldības referendums;

2) informāciju par to, kad un kur notiks balsošana par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu;

3) ja nepieciešams, citu informāciju, lai veicinātu balsotāju izpratni par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu, izņemot agitējošu informāciju.

(3) Paziņojumā par atteikumu rīkot pašvaldības referendumu norāda jautājumu, par kuru bija ierosināts rīkot pašvaldības referendumu, un atteikuma pamatojumu.

III nodaļa

Pašvaldības referenduma norise un rezultātu paziņošana

15. pants. (1) Iepriekšējā balsošana par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu notiek, izmantojot balsošanas e-pakalpojumu, pirmdienā, otrdienā un trešdienā pirms referenduma dienas visu diennakti pēc Latvijas laika.

(2) Iepriekšējai balsošanai var tikt nodoti šā likuma 5. panta 1. un 2. punktā minētie jautājumi.

(3) Ministru kabinets nosaka drošības un tehniskās prasības, kas ievērojamas, ja balsošana notiek, izmantojot balsošanas sistēmu, un institūciju, kura izvērtē balsošanas sistēmas atbilstību Ministru kabineta noteiktajām drošības un tehniskajām prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024. Sk. pārejas noteikumu 2. punktu)

16. pants. (1) Balsošana par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu notiek sestdienā no pulksten 7.00 rītā līdz pulksten 8.00 vakarā.

(2) Pirms pulksten 7.00 no rīta vēlēšanu iecirkņa komisijas priekšsēdētājs vai sekretārs vēlēšanu iecirkņa komisijas klātbūtnē pārliecinās par to, vai balsošanas kastes, kurās paredzēts iemest balsošanas zīmes, ir tukšas. Pēc tam balsošanas kastes aizzīmogo.

(3) Vēlēšanu iecirkņa komisija nodrošina, lai pie ieejas balsošanas telpās tiktu pārbaudīts:

1) vai atnākušie pilsoņi ir balsotāji;

2) vai balsotājs uzrāda derīgu personu apliecinošu dokumentu.

17. pants. (1) Balsošana notiek aizklāti, izmantojot balsošanas zīmes. Katrs balsotājs balso personiski, izņemot šā likuma 19. pantā minētos gadījumus.

(2) Balsošanas telpās vēlēšanu iecirkņa komisijas loceklis, izmantojot Elektronisko tiešsaistes vēlēšanu reģistru, pārliecinās, vai balsotājs jau nav

nobalsojis pašvaldības referendumā klātienē, izdara Elektroniskajā tiešsaistes vēlēšanu reģistrā atzīmi par balsošanu un izsniedz balsotājam ar vēlēšanu iecirkņa komisijas zīmogu apzīmogotu balsošanas zīmi. Balsotājs parakstās balsotāju sarakstā par balsošanas zīmes saņemšanu.

(3) Ja Elektroniskajā tiešsaistes vēlēšanu reģistrā ir atzīme par balsotāja piedalīšanos referendumā, taču viņš to noliedz, vēlēšanu iecirkņa komisija sazinās ar tā vēlēšanu iecirkņa komisiju, kur balsotājs, pēc Elektroniskā tiešsaistes vēlēšanu reģistra ziņām, balsojis, un noskaidro, vai tā iecirkņa balsotāju sarakstā ir balsotāja paraksts. Ja tiek saņemts apstiprinājums, ka paraksta nav, balsotājs var balsot. Ja paraksts ir, balsotājam balsošanu atsaka.

(4) Balsošanas zīmē ir norādīts pašvaldības referendumam nodotais jautājums, kā arī atbildes varianti: "par" un "pret".

(5) Balsošanas telpās ierīkojama atsevišķa istaba vai nodalījums, kur balsotājs vienatnē var izdarīt atzīmi balsošanas zīmē. Balsotājs pēc savas izvēles atzīmē vēlamā atbildi: "par" vai "pret". Kad balsotājs balsošanas zīmē izdarījis atzīmi, viņš saloka balsošanas zīmi un vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļa klātbūtnē iemet to balsošanas kastē.

(6) Balsošanas dienā pēc pulksten 8.00 vakarā balsošanas zīmes var nodot tikai tie balsotāji, kuri ieradusies balsošanas telpās pirms pulksten 8.00 vakarā. Pēc tam balsošanas telpas slēdz.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. un 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

18. pants. (1) Vēlēšanu iecirkņa komisija protokolē balsošanas gaitu balsošanas gaitas žurnālā.

(2) Balsošanas laikā kārtību balsošanas telpās uzrauga vēlēšanu iecirkņa komisijas priekšsēdētājs. Viņš raugās, lai balsošanas telpās un tuvāk par 50 metriem no ieejas ēkā, kurā atrodas vēlēšanu iecirknis, nenotiktu balsošanas brīvības ierobežošana un kārtības traucēšana, kā arī aģitācija.

(3) Netraucējot vēlēšanu iecirkņa komisijas darbu, balsošanas norisi vēlēšanu iecirknī vienlaikus var novērot ne vairāk kā divi pašvaldības referenduma

ierosinātāju pilnvaroti novērotāji, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas un attiecīgās pašvaldības vēlēšanu komisijas locekļi un šo komisiju pilnvarotas personas, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji. Minēto personu izteiktie iebildumi un priekšlikumi par balsošanas gaitu norādāmi šā panta pirmajā daļā minētajā žurnālā.

19. pants. (1) Ja atsevišķi balsotāji veselības stāvokļa dēļ nevar ierasties balsošanas telpās, vēlēšanu iecirkņa komisija, pamatojoties uz šo balsotāju vai viņu pilnvarotu personu rakstveida iesniegumu, kas iesniegts vēlēšanu komisijai vai vēlēšanu iecirkņa komisijai un reģistrēts balsošanas gaitas žurnālā, organizē balsošanu šo balsotāju atrašanās vietā, nodrošinot aizklātību. Šo balsošanu ir tiesīgi uzraudzīt tam pilnvaroti novērotāji.

(2) Balsošana balsotāju atrašanās vietā tiek organizēta arī šā panta pirmajā daļā minēto balsotāju un slimojošu personu kopējiem, ja viņi iesnieguši rakstveida iesniegumu par balsošanu savā atrašanās vietā.

(3) Šā panta pirmajā, otrajā un sestajā daļā neminētu balsotāju balsošana ārpus balsošanas telpām nav pieļaujama.

(4) Balsošana atrašanās vietā notiek tikai tad, ja balsotājs atrodas tās pašvaldības teritorijā, kurā notiek attiecīgais referendums.

(5) Vēlēšanu iecirkņa komisija balsošanas dienā turpina pieņemt rakstveida iesniegumus par balsošanu balsotāju atrašanās vietā. Ja iesniegums iesniegts pēc pulksten 12.00 dienā, vēlēšanu iecirkņa komisija organizē balsošanu balsotāja atrašanās vietā, ja ir iespējams tur ierasties līdz pulksten 8.00 vakarā.

(6) Balsotājiem, kuriem piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis vai kuri izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, kā arī personām, kuras atrodas īslaicīgās aizturēšanas vietās, balsošana tiek organizēta šo balsotāju atrašanās vietā šā panta pirmajā un piektajā daļā noteiktajā kārtībā. Šo balsotāju iesniegumus attiecīgajai vēlēšanu komisijai nogādā iestādes administrācija.

(7) Balsotāji, kuri saskaņā ar šā panta pirmo, otro un sesto daļu balso savā atrašanās vietā, tiek ierakstīti atsevišķā balsotāju sarakstā, un balsošanas zīmes tiek iemestas atsevišķā aizzīmogotā kastē.

(8) Balsotājiem, kuriem kā drošības līdzeklis piemērots apcietinājums, kuri atrodas īslaicīgās aizturēšanas vietās vai kuri izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu Latvijas Republikā ārpus pašvaldības teritorijas, kurā notiek attiecīgais referendums, organizē balsošanu Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

20. pants. (1) Vēlēšanu iecirkņa komisija veic iecirknī nodoto balsu skaitīšanu, bet Centrālās vēlēšanu komisijas iecelta īpaša vēlēšanu iecirkņa komisija (turpmāk — interneta vēlēšanu iecirkņa komisija) — elektronisko balsu skaitīšanu.

(2) Vēlēšanu iecirkņa komisija un interneta vēlēšanu iecirkņa komisija balsis skaita atklātā sēdē Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktā kārtībā un par balsu skaitīšanu sagatavo balsu skaitīšanas protokolu divos eksemplāros. Balsu skaitīšanas protokolu paraksta visi klātesošie vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļi.

(3) Netraucējot vēlēšanu iecirkņa komisijas darbu, sēdē vienlaikus drīkst būt klāt ne vairāk kā divi pašvaldības referenduma ierosinātāju pilnvaroti novērotāji, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas un attiecīgās pašvaldības vēlēšanu komisijas locekļi un šo komisiju pilnvarotas personas, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji. Pēc balsu skaitīšanas pabeigšanas minētajām personām ir tiesības iepazīties ar balsu skaitīšanas protokolu.

(4) Interneta vēlēšanu iecirkņa komisija balsis skaita pēc vēlēšanu iecirkņu slēgšanas referenduma dienā un informācijas saņemšanas par klātienē nobalsojušajām personām, ievērojot šā panta piektās daļas nosacījumus.

(5) Ja balsotājs nobalsojis elektroniski vairākas reizes un nav nobalsojis klātienē, tad līdzskaitīts tiek pēdējais (vēlākais) elektroniskais balsojums. Ja balsotājs ir nobalsojis gan elektroniski, gan klātienē, tad līdzskaitīts tiek tikai balsojums klātienē un netiek līdzskaitīts elektroniskais balsojums.

(6) Pēc tam, kad konstatēts elektroniskā balsošanā nodoto balsu skaits, katrs elektroniskais balsojums tiek atdalīts no balsotāja identitātes, anonimizēts un

tiek saskaitīti elektroniskās balsošanas rezultāti. Balsu skaitīšanas protokolu interneta vēlēšanu iecirkņa komisija nosūta vēlēšanu komisijai.

(7) Iesnieguma iesniedzējs vai iesniedzēji (10. panta trešā daļa) triju darbdienu laikā no balsu skaitīšanas protokola parakstīšanas dienas to var apstrīdēt vēlēšanu komisijā. Vēlēšanu komisija izskata sūdzību un pieņem lēmumu triju darbdienu laikā no sūdzības saņemšanas dienas. Vēlēšanu komisijas lēmumu piecu darbdienu laikā no tā saņemšanas dienas var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā.

(8) Pēc balsu skaitīšanas pabeigšanas un balsu skaitīšanas protokola parakstīšanas visas nodotās derīgās balsošanas zīmes, kā arī nederīgās balsošanas zīmes un vienu vēlēšanu iecirkņa komisijas balsu skaitīšanas protokolu iesaiņo un saini aizzīmogo.

(9) Vēlēšanu komisija pašvaldības referenduma rezultātus aprēķina, pamatojoties uz vēlēšanu iecirkņu komisiju iesniegtajiem balsu skaitīšanas protokoliem un interneta vēlēšanu iecirkņa komisijas balsu skaitīšanas protokolu.

(10) Pašvaldības referenduma rezultātus vēlēšanu komisija apstiprina ar lēmumu. Balsošanas materiāli tiek glabāti Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā.

(Sk. pārejas noteikumu 2. punktu)

21. pants. Vēlēšanu komisija publiski paziņo lēmumu par pašvaldības referenduma rezultātu apstiprināšanu un nosūta referenduma rezultātus publicēšanai pašvaldības un Centrālās vēlēšanu komisijas tīmekļvietnē triju darbdienu laikā no šā likuma 16. panta pirmajā daļā minētās pašvaldības referenduma norises dienas.

22. pants. (1) Pašvaldības referendums par šā likuma 5. panta 1. vai 2. punktā minēto jautājumu uzskatāms par notikušu, ja tajā piedalījusies ne mazāk kā viena trešdaļa no to balsotāju skaita, kuri pēdējās domes vēlēšanās vēlēšanu dienā bija iekļauti attiecīgā vēlēšanu apgabala vēlēšanu sarakstos.

(2) Pašvaldības referendumam nodotais šā likuma 5. panta 1. vai 2. punktā minētais jautājums uzskatāms par atbalstītu, ja vairāk nekā puse no

pašvaldības referendumā piedalījušos balsotāju skaita nobalsojusi par jautājuma atbalstīšanu.

(3) Pašvaldības referendums par domes atlaišanu uzskatāms par notikušu un jautājums par domes atlaišanu — par atbalstītu, ja par domes atlaišanu nobalso vairākums balsotāju un vismaz divas trešdaļas no pēdējās domes vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita.

23. pants. (1) Ja ar pašvaldības referendumu par domes atlaišanu dome nav atlaista, tad pašvaldības referendumu par to pašu jautājumu atkārtoti var ierosināt ne agrāk kā gadu pēc pašvaldības referenduma rezultātu publiskas paziņošanas dienas un ievērojot šā likuma 6. panta trešajā daļā noteikto.

(2) Ja pašvaldības referendumā nobalsots pret šā likuma 5. panta 1. vai 2. punktā minēto lēmumu, dome var atkārtoti lemt par noraidīto lēmumu ne agrāk kā nākamā domes sasaukuma laikā.

24. pants. (1) Pašvaldības referendumā pieņemtais lēmums (atbalstītais jautājums), izņemot lēmumu par domes atlaišanu, stājas spēkā ar brīdi, kad publiski paziņots vēlēšanu komisijas lēmums par pašvaldības referenduma rezultātu apstiprināšanu.

(2) Pašvaldības referendumā pieņemtais lēmums, izņemot lēmumu par domes atlaišanu, piecu darbdienu laikā no attiecīgā lēmuma spēkā stāšanās dienas ir izskatāms domes sēdē. Dome šajā sēdē vai ne vēlāk kā mēnesi pēc šīs sēdes pieņem visus nepieciešamos lēmumus, lai izpildītu pašvaldības referendumā pieņemto lēmumu.

(3) Ja pašvaldības referendumā ir pieņemts lēmums par domes atlaišanu, tad:

1) pēc tam, kad lēmums par pašvaldības referenduma rezultātu apstiprināšanu ir publiski paziņots, vēlēšanu komisija nosūta lēmuma kopiju Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai;

2) atlaistās domes deputāti turpina pildīt savus pienākumus, līdz Saeima saskaņā ar Ministru kabineta ieteikumu ar likumu ieceļ attiecīgajā administratīvajā teritorijā pagaidu administrāciju.

(4) Saeima, ieceļot pagaidu administrāciju, vienlaikus nosaka, kādā termiņā jānotiek jaunām domes vēlēšanām.

(5) Pagaidu administrācija pilda likumos domei paredzētās funkcijas un darbojas līdz dienai, kad uz pirmo sēdi sanāk jaunievēlētā dome.

(6) Jaunas domes vēlēšanas organizējamās triju mēnešu laikā no dienas, kad stāties spēkā likums par pagaidu administrācijas iecelšanu.

(7) Domi ievēlē:

1) uz atlaistās domes atlikušo pilnvaru termiņu, ja līdz kārtējām domes vēlēšanām palikuši vairāk nekā 24 mēneši;

2) uz atlaistās domes atlikušo pilnvaru termiņu un kārtējās vēlēšanās ievēlamās domes pilnvaru termiņu, ja līdz kārtējām domes vēlēšanām palikuši mazāk nekā 24 mēneši, bet vairāk nekā deviņi mēneši.

(8) Ja līdz kārtējām domes vēlēšanām ir palikuši mazāk nekā deviņi mēneši, jaunas domes vēlēšanas nenotiek un līdz kārtējām domes vēlēšanām darbojas pagaidu administrācija.

IV nodaļa

Pašvaldības referenduma ierosināšana elektroniski

25. pants. (1) Iesniedzējs, kurš uzņēmies iniciatīvu organizēt parakstu vākšanu pašvaldības referenduma ierosināšanai, nosūta e-pakalpojuma turētājam paziņojumu, ka ir uzsākta elektroniska parakstu vākšana pašvaldības referenduma ierosināšanai, izmantojot e-pakalpojuma turētāja tīmekļvietnē publicēto veidlapu. Paziņojumā norāda:

1) pašvaldību, kurā uzsākta parakstu vākšana pašvaldības referenduma ierosināšanai;

2) jautājumu, par kuru uzsākta parakstu vākšana pašvaldības referenduma ierosināšanai;

3) ja nepieciešams, citu informāciju, lai veicinātu balsotāju izpratni par jautājumu, par kuru tiek ierosināts pašvaldības referendums.

(2) E-pakalpojuma turētājs šā panta pirmajā daļā minēto paziņojumu ievieto portālā www.latvija.lv trešajā darbdienā pēc tam, kad saņemts gan šā panta pirmajā daļā minētais paziņojums, gan šā likuma 10. panta sestajā daļā minētā informācija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. likumu, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

26. pants. (1) Pēc parakstu vākšanas beigām e-pakalpojuma turētājs liedz piekļuvi konkrētajai parakstu vākšanai portālā www.latvija.lv.

(2) E-pakalpojuma turētājs triju darbdienu laikā informē iesniedzēju, kurš uzņēmies iniciatīvu organizēt parakstu vākšanu pašvaldības referenduma ierosināšanai, par parakstu skaitu.

27. pants. Vēlēšanu komisija elektroniski savāktos parakstus par pašvaldības referenduma ierosināšanu pārbauda un saskaita šā likuma 13. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

28. pants. E-pakalpojuma turētājs un vēlēšanu komisija nodrošina pašvaldības referenduma ierosināšanas rezultātu glabāšanu un iznīcināšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

V nodaļa

Balsošana reģistrācijas aploksnēs

29. pants. (1) Ja nav iespējams pārliecināties, ka ziņas par personu ir iekļautas Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā un tajā jau nav izdarīta atzīme par šīs personas piedalīšanos referendumā, personu ieraksta atsevišķā balsotāju sarakstā un izsniedz tai balsošanas zīmi, ar vēlēšanu iecirkņa komisijas zīmogu apzīmogotu balsošanas aploksni un reģistrācijas aploksni, uz kuras iecirkņa komisija norādījusi personas vārdu, uzvārdu un kārtas numuru balsotāju sarakstā.

(2) Balsotājs vienatnē izdara šā likuma 17. pantā noteiktās darbības, aizlocīto balsošanas zīmi ievieto balsošanas aploksnē, kuru pēc tās aizlīmēšanas ievieto reģistrācijas aploksnē. Reģistrācijas aploksni aizlīmē un nodod vēlēšanu iecirkņa komisijai, kas to apzīmogo ar attiecīgās komisijas zīmogu un iemet aizzīmogatā vēlēšanu kastē.

(3) Kad atkal iespējams pārliecināties, ka ziņas par personu ir iekļautas Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā un tajā jau nav izdarīta atzīme par šīs personas piedalīšanos referendumā, vēlēšanu iecirkņa komisija, netraucējot balsošanu, pārbauda šīs ziņas pēc atsevišķajiem balsotāju

sarakstiem, izdara Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā atzīmi par balsotāja piedalīšanos referendumā un balsotāju sarakstā atzīmē, vai personas balss ir līdzskaitāma.

(4) Vēlēšanu iecirkņa komisija pēc balsošanas beigām atver balsošanas kastes un sašķiro reģistrācijas aploksnes divās grupās — derīgās un nederīgās aploksnes. Reģistrācijas aploksne ir nederīga, ja:

- 1) uz tās nav norādīts vēlētāja vārds, uzvārds un kārtas numurs balsotāju sarakstā;
- 2) tā nav apzīmogota ar attiecīgās vēlēšanu iecirkņa komisijas zīmogu;
- 3) attiecīgā persona nav atrodama Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā;
- 4) pēc Elektroniskā tiešsaistes vēlētāju reģistra ziņām, attiecīgā persona jau balsojusi.

(5) Nederīgās reģistrācijas aploksnes saskaita un neatvērtas iesaiņo. Derīgās reģistrācijas aploksnes vēlēšanu iecirkņa komisija atver, pārliecinās, ka tajās ir derīgas balsošanas aploksnes, kuras apzīmogotas ar vēlēšanu iecirkņa komisijas zīmogu, atver tās un skaita balsis, kā norādīts šā likuma 20. pantā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

30. pants. Ja balsošanā balsotāja atrašanās vietā nav iespējams pārliecināties, ka ziņas par personu ir iekļautas Elektroniskajā tiešsaistes vēlētāju reģistrā un tajā jau nav izdarīta atzīme par šīs personas piedalīšanos referendumā, to dara, sazinoties ar vēlēšanu iecirkni. Ja tas nav iespējams, balsošana notiek ar vēlēšanu iecirkņa komisijas zīmogu iepriekš apzīmogatās reģistrācijas aploksnēs šā likuma 29. pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

VI nodaļa

Pieteikumu izskatīšana Administratīvajā apgabaltiesā

31. pants. (1) Administratīvā apgabaltiesa pieteikumus par šā likuma 10. panta ceturtās daļas 2. punktā, 13. panta sestajā daļā un 20. panta septītajā

daļā minētajiem lēmumiem izskata 30 dienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

(2) Tiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa. Lieta tiek izskatīta triju tiesnešu sastāvā.

(3) Ja likums nosaka termiņu kādas procesuālās darbības izpildei, bet, izpildot attiecīgo procesuālo darbību šajā termiņā, netiktu ievēroti šā panta pirmās daļas nosacījumi, tiesa pati nosaka atbilstošu termiņu attiecīgās procesuālās darbības izpildei.

(4) Tiesas nolēmums, kā arī citi lēmumi, kurus tā pieņem, veicot procesuālās darbības iesniegtā pieteikuma vai ierosinātās lietas izskatīšanai, nav pārsūdzami.

Pārejas noteikumi

(Nosaukums 14.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

1. Ministru kabinets līdz 2022. gada 1. jūlijam iesniedz Saeimai likumprojektu par grozījumiem Vēlētāju reģistra likumā, kas nepieciešami, lai nodrošinātu vēlētāju reģistra darbību pašvaldības referendumā.

(Punkta numerācija ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2023. likumu, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

2. Šā likuma 4. panta trešo daļu, 15. pantu, kā arī 20. panta pirmo, piekto un sesto daļu attiecībā uz elektronisko balsošanu par pašvaldības referendumam nodoto jautājumu piemēro no 2025. gada 1. augusta.

(14.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

3. Līdz 2025. gada 31. jūlijam tiesības piedalīties pašvaldības referendumā ir personai, kura atbilst šā likuma 7. panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām prasībām, bet nav reģistrēta vēlētāju reģistrā. Līdz 2025. gada 31. jūlijam pašvaldības referenduma nodrošināšanai Tiesu administrācija no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas nodod Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei datus vēlētāju saraksta izveidei, un Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Valsts reģionālās attīstības aģentūra izveido apgabala vēlētāju

sarakstu un nodod to vēlēšanu komisijai Centrālās vēlēšanu komisijas noteiktajā kārtībā.

(14.12.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

4. Līdz 2025. gada 31. jūlijam vēlēšanu komisija papildus šā likuma 9. pantā paredzētajai kārtībai, nosakot pašvaldības referenduma datumu, nodrošina, ka laikposms starp secīgiem pašvaldības referendumiem nav mazāks par divām nedēļām, un pašvaldības referenduma datumu saskaņo ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru.

(20.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

5. Šā likuma 4. panta trešajā daļā minētā iepriekšējā balsošana, izmantojot balsošanas e-pakalpojumu, tiek nodrošināta, sākot ar 2025. gada 1. augustu.

(20.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2024.)

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. septembrī.

Likums Saeimā pieņemts 2022. gada 17. martā.

(14.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.12.2023.)

Valsts prezidents *E. Levits*